

Riedsútstel

Ried	: 19 december 2024
Agindapunt	: 12
Status	: Besluitvormend
Program	: Programma 2 - Infrastructuur en Wegen
Eardere behandeling	: N.v.t.
Portefúljehâlder	: Mevr. T. Willemsma
Amtner	: Dhr. S. Bosma
Taheakke	: 1. Beheerplan verhardingen 2024-2028
Saak- en stiknûmer	: Z2024-01850 / S2024-20149

Underwerp

Vaststellen beheerplan verhardingen 2024-2028

Wy stelle jo foar te besluten om:

1. Het Beheerplan Verhardingen 2024-2028 vast te stellen.
2. De financieel effecten als volgt te vertalen in de meerjarenbegroting 2025-2028:
 - a. Een jaarlijks investeringskrediet voor vervangingen van verhardingen van € 500.000 (structurele kapitaallasten per krediet van € 15.750 vanaf 2026 voor een periode van 40 jaar).
 - b. Een jaarlijks budget voor groot onderhoud van verhardingen van € 1.200.000 als voorziening onderhoud wegen.
 - c. Een jaarlijks budget voor klein onderhoud van verhardingen van € 200.000 via de exploitatie.
 - d. De jaarlijkse voorziening onderhoud wegen verlagen met € 250.000.
3. De afschrijvingstermijn voor wegen vast te stellen op 40 jaar en dit op te nemen in de eerstvolgende herziening van Nota waardering en afschrijving vaste activa.

Koarte gearfetting

Om te voldoen aan de eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is het verplicht om eens per vijf jaar een Beheerplan Wegen op te stellen. Op 20 juni 2024 is het Kwaliteitsplan Wegen vastgesteld. Hierin zijn de kwaliteitsniveaus vastgelegd welke als kader hebben gediend voor de uitwerking van het beheerplan.

In het bijgevoegde beheerplan wordt gekeken naar de benodigde beheermaatregelen op korte- en middellange termijn met de financiële behoefte. De raad wordt gevraagd om een besluit op het Beheerplan, de financiële behoefte en de financiële vertaling in de meerjarenbegroting 2025-2028.

In totaal leidt het voorstel tot een voordelige ontwikkeling op het begrotingsresultaat van € 500.000 in 2025 afnemend tot € 453.000 in 2028.

Foech ried/kolleezje

Aangezien we werken met een onderhoudsvoorziening voor wegen, dient dit beheerplan door de raad worden vastgesteld. Het college zorgt voor uitvoering van het plan.

Ynlieding

De gemeente beheert een omvangrijk areaal van ca. 2,7 miljoen vierkante meter verhardingen. Om te zorgen dat dit areaal effectief en efficiënt wordt onderhouden is het belangrijk om over een actueel beheerplan verhardingen te beschikken. In dit beheerplan worden zaken als het te beheren areaal, beheerkaders en beleidskaders en de kosten hiervan, inzichtelijk gemaakt.

Histoarje

Op 20 juni 2024 heeft uw raad het kwaliteitsplan wegen 2024 vastgesteld. Als vervolg op dit kwaliteitsplan hebben we een beheerplan verhardingen opgesteld.

Te berikken effekt

Met het vaststellen van dit beheerplan verhardingen willen we, binnen de kaders van het vastgestelde kwaliteitsplan wegen, het beheer voor de komende vier jaren gaan organiseren met de daarbij benodigde financiën.

Argumenten

1. Vervolg op vastgesteld beleid.

Op 20 juni 2024 is het kwaliteitsplan wegen vastgesteld. In het kwaliteitsplan is vastgesteld om het vigerende beleid door te zetten met de kanttekening dat het kwaliteitsniveau van de fietspaden de komende jaren binnen de bestaande budgetten wordt verhoogd. Het vastgestelde beleid moet worden vertaald in dit beheerplan.

2. Verplichting BBV.

De gemeente Tytsjerksteradiel heeft ervoor gekozen een voorziening te vormen om de lasten van groot onderhoud gelijkmatig te verdelen (egaliseren) over meerdere begrotingsjaren.

Vanuit het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) geldt dan de verplichting dat een recent beheerplan is vastgesteld.

3. Huidig beheerplan wegen (2019-2023) is inmiddels verlopen.

Het huidige beheerplan wegen (2019-2023) is inmiddels al een jaar verlopen. In 2024 zitten we in de "reservetijd" om een nieuwe vast te stellen. Deze moet dan ook dit jaar worden vastgesteld.

4. Wijzigen wijze van financieren.

Tot nu toe worden alle lasten rondom wegenonderhoud geboekt via de voorziening onderhoud wegen: zowel groot als klein onderhoud en ook eventuele vervangingen. Deze vervangingen (veelal het toepassen van nieuw materiaal bij klinkerwegen) leiden tot zowel een levensduurverlenging van de weg als een kwaliteitsverbetering.

Volgens de BBV regelgeving zijn dit investeringen en deze dienen te worden geactiveerd in een investeringskrediet.

Daarnaast dient ook het klein en groot onderhoud te worden gesplitst waarbij alleen de lasten van het groot onderhoud direct ten laste van de voorziening onderhoud wegen moeten worden gebracht.

Het totaal benodigd onderhoudsbudget bedraagt € 1.900.000 inclusief kwalitatieve achterstand en € 1.400.000 exclusief kwalitatieve achterstand. De kwalitatieve achterstand kan op basis van ervaringscijfers worden weggestreept tegenover de vervangingsopgave die hieruit voortvloeit.

Ons voorstel is om dit als volgt in te vullen:

- Jaarlijks investeringskrediet van € 500.000 voor de jaren 2025-2028
- Budget voor groot onderhoud van €1.200.000 via de voorziening onderhoud wegen
- Budget voor klein onderhoud van € 200.000 via de exploitatie

Op dit moment bedraagt het budget voor onderhoud wegen € 1.650.000. De andere wijze van financieren zorgt daarom vanaf 2025 tot een lagere bijdrage aan de voorziening onderhoud wegen van € 250.000.

Door de kredieten ontstaan er nieuwe kapitaallasten. Per jaarschijf bedragen deze € 15.750 waarbij wij voorstellen om voor wegen een afschrijvingstermijn te hanteren van 40 jaar. Dit is ook passend gezien de technische levensduur van een nieuwe/gereconstrueerde weg van 50 jaar.

De stand van de voorziening onderhoud wegen bedraagt per 1-1-2024: € 2.600.000. Gezien de gewijzigde wijze van financieren zal er voor vervangingsprojecten geen beroep meer worden gedaan op de voorziening onderhoud wegen. Het voorstel is om de voorziening de komende jaren af te bouwen met € 250.000 en daarmee de jaarlijkse voeding aan de voorziening te verlagen.

Het restant van het saldo van de voorziening groot onderhoud € 1.600.000 blijft noodzakelijk voor het opvangen van de schommelingen in het groot onderhoud per jaar en met name voor toekomstig groot onderhoud in de openbare ruimte na de uitvoering van de energietransitie (vervanging en verzwaring elektriciteitsnet) en de aanleg van kabels & leidingen zoals de glasvezelaanleg. Gezien de voetpaden de komende jaren mogelijk nog meerdere keren worden opgehaald zullen we tot die tijd geen groot onderhoud uitvoeren, maar hanteren we voor de voetpaden tot die tijd op een lager maar veilig niveau.

5. Afschrijvingstermijn en kapitaallasten.

Door de kredieten ontstaan er nieuwe kapitaallasten. Per jaarschijf bedragen deze € 15.750 waarbij wij voorstellen om voor wegen een afschrijvingstermijn te hanteren van 40 jaar. Dit is ook passend gezien de technische levensduur van een nieuwe/gereconstrueerde weg van 50 jaar.

Alternativen

N.v.t.

Kanttekenings/risiko's

BBV

Het BBV schrijft voor dat een gemeente beheerplannen opstelt voor kapitaalgoederen die periodiek (uiterlijk eens per vijf jaar), waarbij gebruik wordt gemaakt van een voorziening, moeten worden geactualiseerd en worden vastgesteld door de gemeenteraad. Het niet tijdig actualiseren van deze beheerplannen brengt het risico met zich mee dat we financieel gezien niet "in control" zijn.

Finânsjes

In totaal leidt dit voorstel tot het volgende verloop:

	2025	2026	2027	2028
onderhoudsbehoefte inclusief vervanging	-1.900	-1.900	-1.900	-1.900
krediet voor vervangingen	500	500	500	500
bijdrage aan voorziening onderhoud	1.200	1.200	1.200	1.200
dagelijks onderhoud	200	200	200	200
totaal	1.900	1.900	1.900	1.900
bestaande bijdrage aan voorziening onderhoud	1.650	1.650	1.650	1.650
bijdrage aan voorziening onderhoud	-1.200	-1.200	-1.200	-1.200
dagelijks onderhoud	-200	-200	-200	-200
	-1.400	-1.400	-1.400	-1.400
besparing bijdrage	250	250	250	250
kapitaallasten krediet		-16	-31	-47
besparing op onderhoudsbudget	250	234	219	203
bezuiniging door korting uit voorziening	250	250	250	250
totale besparing t.g.v. het begrotingsresultaat	500	484	469	453
verloop voorziening door bezuiniging:				
	2.600	2.350	2.100	1.850
			1.850	1.600

Op korte termijn leidt de andere wijze van financieren tot een verlaging van de lasten in de exploitatie met € 500.000. De nieuwe kredieten genereren wel jaarlijks kapitaallasten en zorgen voor een verschuiving van de lasten in de tijd. In totaliteit neemt de jaarlijkse behoefte wel toe met € 250.000 van € 1.650.000 naar € 1.900.000.

Toelichting op de regels van het BBV zijn de volgende regels rondom onderhoud:

- Klein en groot onderhoud houdt of brengt een object in goede, oorspronkelijke staat en is dus niet van invloed op de bepaalde gebruiksduur (afschrijvingstermijn) van het object en mag daarom niet worden geactiveerd.
- Bij een bestaand actief is sprake van een investering indien de uitgaven:
 - leiden tot een significante kwaliteitsverbetering; en/of
 - leiden tot een levensduurverlenging; en/of
 - aanpassingen betreffen om te voldoen aan wet- en regelgeving

Gezien de verplichtingen vanuit het BBV wordt het invoeren van een investeringskrediet aanbevolen om de vervangingsopgave voor de komende jaren uit te voeren waarbij we rekening houden met de huidige duurzaamheidsontwikkelingen (bv. circulair aanbesteden, klimaatadaptatie, enz.).

De berekening in het beheerplan zijn gebaseerd op basis van de CROW systematiek, de globale visuele inspectie (publicatie 146a en b). In deze inspectie wordt niet gekeken of

het (bestrating)materiaal nog voldoende toekomstbestendig is om een volgende herstraatcyclus te doorstaan.

Wij verwachten daarom ook, gezien we een groot aantal jaren '60, '70 en '80 wijken hebben, dat we de komende jaren een grotere vervangingsopgave gaan krijgen. Vanuit de jaarlijks te maken maatregeltoets wordt beoordeeld of de materialen nog geschikt zijn voor hergebruik of dat deze moeten worden vernieuwd.

Ynwenners- en oerheidspartisipaasje

N.v.t.

Kommunikaasje

N.v.t.

Yntegraliteit

Het voorstel is in nauwe samenwerking met de financieel adviseur opgesteld.

Previnsje

N.v.t.

Gearwurking

N.v.t.

Ferfolchtrajekt

Het beheerplan wordt vastgesteld voor een periode van 4 jaar.

De uiteindelijk buiten uit te voeren maatregelen worden opgenomen in een jaarlijks uitvoeringsplan.

Bij het samenstellen van het uitvoeringsplan wordt een zogenaamde maatregeltoets uitgevoerd. De maatregeltoets is bedoeld om de betrouwbaarheid van de (theoretische) planning en de maatregelen voor de korte termijn te vergroten.

De maatregeltoets houdt in dat de beheerder controleert of de voorgestelde maatregelen overeenkomen met de praktijk. Dit gebeurt door middel van schouwen van wegen en afstemming zoeken met andere plannen in de openbare ruimte. Bijvoorbeeld een rioolrenovatie of een aanvoerroute voor grootschalige bouwwerkzaamheden kan er toe leiden dat maatregelen of planjaren moeten worden gewijzigd.

Met de uitwerking van maatregeltoets worden de werken zoveel mogelijk integraal ingepland in samenwerking met de andere vakgebieden in de openbare ruimte, zoals bijvoorbeeld de maatregelen vanuit het mobiliteitsplan, vGRP, biodiversiteit en duurzaamheid. We gaan hierbij voor het principe "werk met werk" maken waarbij koppelkansen gezien worden wanneer één van de vakdisciplines in de openbare ruimte aan de slag gaat. Dit kan ook betekenen dat we de inrichting van de straat/weg gaan veranderen, bijvoorbeeld om een meer natuurlijke waterafvoer te creëren of aanpassingen ten behoeve van de verkeersveiligheid.

We zoeken daarbij naar de mogelijkheden om gebruik te maken van bijdragen van derden zoals subsidies vanuit rijk of provincie. Bijvoorbeeld de investeringsimpuls verkeersveiligheid (SPV-middelen) waarvan een volgende tranche is aangekondigd. Vanuit deze regeling worden middelen beschikbaar gesteld waarbij we in combinatie met onderhoud de wegen veiliger maken.

Bij incidentele grotere vervangingsprojecten kan het voorkomen dat het reguliere krediet niet voldoende is. Dit kan betekenen dat we een vervangingskrediet op projectbasis aanvragen. Dit gebeurt via de reguliere planning & control cyclus (startpunt Kadernota).

Ried : 19 december 2024
Punt : 12
Side : 6

Evaluaasje

N.v.t.

Burgum, 19 november 2024

Het college van burgemeester en wethouders van Tytsjerksteradiel,

secretaris,

burgemeester,

dhr. drs. J. Krul

dhr. drs. L.J. Gebben

Riedsbeslút

De raad van de gemeente Tytsjerksteradiel;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 19 december 2024, punt nummer: 12;

Beslút:

1. Het Beheerplan Verhardingen 2024-2028 vast te stellen.
2. De financieel effecten als volgt te vertalen in de meerjarenbegroting 2025-2028:
 - a. Een jaarlijks investeringskrediet voor vervangingen van verhardingen van € 500.000 (structurele kapitaallasten per krediet van € 15.750 vanaf 2026 voor een periode van 40 jaar).
 - b. Een jaarlijks budget voor groot onderhoud van verhardingen van € 1.200.000 als voorziening onderhoud wegen.
 - c. Een jaarlijks budget voor klein onderhoud van verhardingen van € 200.000 via de exploitatie.
 - d. De jaarlijkse voorziening onderhoud wegen verlagen met € 250.000.
3. De afschrijvingstermijn voor wegen vast te stellen op 40 jaar en dit op te nemen in de eerstvolgende herziening van Nota waardering en afschrijving vaste activa.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Tytsjerksteradiel van 19 december 2024.

De griffier,

De voorzitter,

Mevr. mr. A. Dam

Dhr. drs. L.J. Gebben